

Proto samprata pagal Mariją Eugeniją

2016 m. lapkričio 3 d. – Vilnius

Prieš gilinantis į šią temą pirmiausia turėtume pažvelgti į Marijos Eugenijos jaunystę ir jos asmeninę patirtį.

Platūs jos vaikystės akiračiai: politiniai klausimai, į kuriuos įsitraukia tėvas, ir geografinė Preišo padėtis.

Iš mamos paveldėtos prigimtinės dorybės... ir Dievo patirtis Pirmosios Komunijos dieną...

Vienatvė ir prasmės paieškos

Amžininkų, ypač katalikų, kritika jos atžvilgiu...

„Esu visiškai viena,
išgyvenu karčią
sielos vienatvę.“

„Man jos pasirodė
nuobodžios, riboto
mąstymo...“

Prasmės paieškos

2 ryškios patirtys:

- Paviršutiniško gyvenimo vienatvė
- Siauraprotiškumo atmetimas

„Gimusi šeimoje, kuri, deja,
buvo netikinti, ir išauklėta dar
labiau nuo tikėjimo nutolusioje
visuomenėje, penkiolikos metų
netekau motinos ir, dėl
susiklosčiusių aplinkybių,
pažinau pasaulį geriau, nei
įprasta tokiame amžiuje;
galėjau perprasti ir pajusti,
krikščioniškai tarient, socialinio
sluoksnio, kuriam priklausiau,
bėda. “

Laiškas tėvui Grosui, 1841 m.

Kritiškas žvilgsnis

Apie savo atsivertimą ji kalba kaip apie įvykį, kuris „padėjo galutinai suprasti dalykų esmę...“

Po
atsivertimo

„Daug dalykų
man kelia
pasipiktinimą ir
liūdina: mano
galva, krikščionys
– nepakankamai
krikščioniški...“

Troškimas pažinti skirtingus požiūrius

„Ar leisite man skaityti Les Provinciales? Labai norėčiau. Keletą puslapių jau perskaičiau, bet nenoriu toliau skaityti be jūsų pritarimo. Ne syki jaučiausi sutrikusi rinkdamasi knygas savo bibliotekoje; ar galiu skaityti Z(end) A.(vesta) ir Koraną? Jei tarsite „ne“, palauksiu, kol man parūpins La conquête des Normands de Thierry, kuri, kaip sakoma, yra gražiausias šio amžiaus istorinis veikalas.“

1837 m. gruodį, viename laiške tėvui Kombalio ji rašys:

„Jūs šiek tiek pavėlavote uždrausti man skaityti tėvo Orsinio knygas, jos jau perskaitytos, ir net jei jums, ir man toli gražu, jos nepatinka, vis tik nereikėtų apie jas taip blogai kalbėti. Joje pateikta daug įdomių tyrimų, tai knyga, kuri galėtų patikti daugeliui. Labai norėčiau, brangusis tėve, kad jūs visą laiką nedraustumėt man skaityti to, kas ne visai tiksliai atitinka jūsų mintis.

Man viskas tampa aiškiau ir visapusiškai suprantamiau kai galiu pažvelgti iš priešingos perspektyvos; mano protas apsnūsta, jei visuomet bendrauju tik su savo nuomonės žmonėmis; netikinčiųjų knygoje rastos klaidos, paradoksai, skurdumas, jų sistemingumo stygius galbūt turi kur kas daugiau svorio nei visi pozityvūs apologetų įrodymai (...).

(...) negaliu nei gerai suprasti, nei skonėtis kokiu nors dalyku, jei nepalyginu jo su kitais. Tik atskirdama dalykus galiu juos įvertinti, susidaryti nuomonę, ką turėtume kalbėti ir ko mokytis. Be viso to, negaliu suprasti visumos, o mano protui aptingus ir aš imu snausti. Visiškai jums pasitikėdama ir paklusniai laikydamasi jūsų patarimų sakau, kad mano pasirinktos literatūros trūkumai nėra tokie jau dideli, juo labiau kad knygos, kurias prašau leisti skaityti, nėra blogos. Tad leiskite tikėtis, kad liausitės man nuolat nurodinėti: neskaitykite to ar neskaitykite šito... Iki šiol visomis išgalėmis stengiausi to laikytis, nes maniau, kad to reikalaujate dėl paklusnumo; bet jei tai bendra nuostata – apriboti mane labai siauru skaitytinios literatūros sąrašu, leiskite jums pasakyti, kad toks principas yra blogas atsižvelgiant į tai, ką norite iš manęs padaryti.“

Plataus akiračio skonis

Kalbant apie tėvų
Asumpcionistų
steigimą

*„Kuo toliau einu, tuo mažiau simpatijos
jaučiu kunigams ir dievobaimingiems
pasauliečiams. Susidaro įspūdis, kad **jie
nieko nesupranta, nieko nejaučia. Jų
širdys neplaka vardan to, kas susiję su
platesniais minties horizontais...**“*

Laiškas tėvui d'Alzonui, 1843 m.

Kokius svarbiausius akcentus Marija
Eugenija pasirenka Asumpcion
ugdymo užmojui įgyvendinti?

Ji ragina nepainioti mokymo ir protingumo... svarbu ne vien tik gerai paruošti mokinius egzaminams, bet ir padėti jiems susiformuoti kaip asmenybėms...

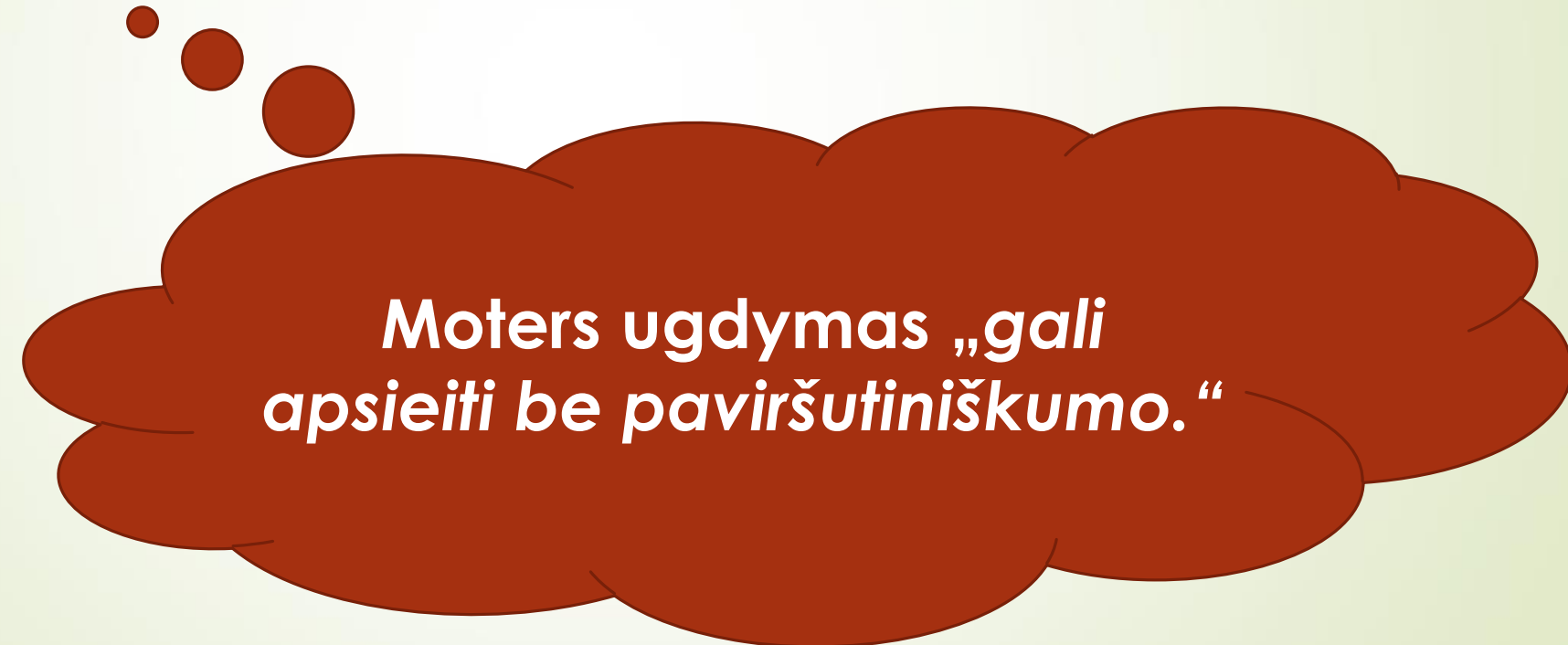
**Vertybių
ugdymas**

„Visiškai nevertinu mokymo, besiremiančio vien grynais žiniomis; vertinu tai, kas lavina mąstymą, kas suteikia jam pranašumo intelektualiniuose svarstymuose, ugdo krikščioniškas nuostatas.“

**Savęs
pažinimas**

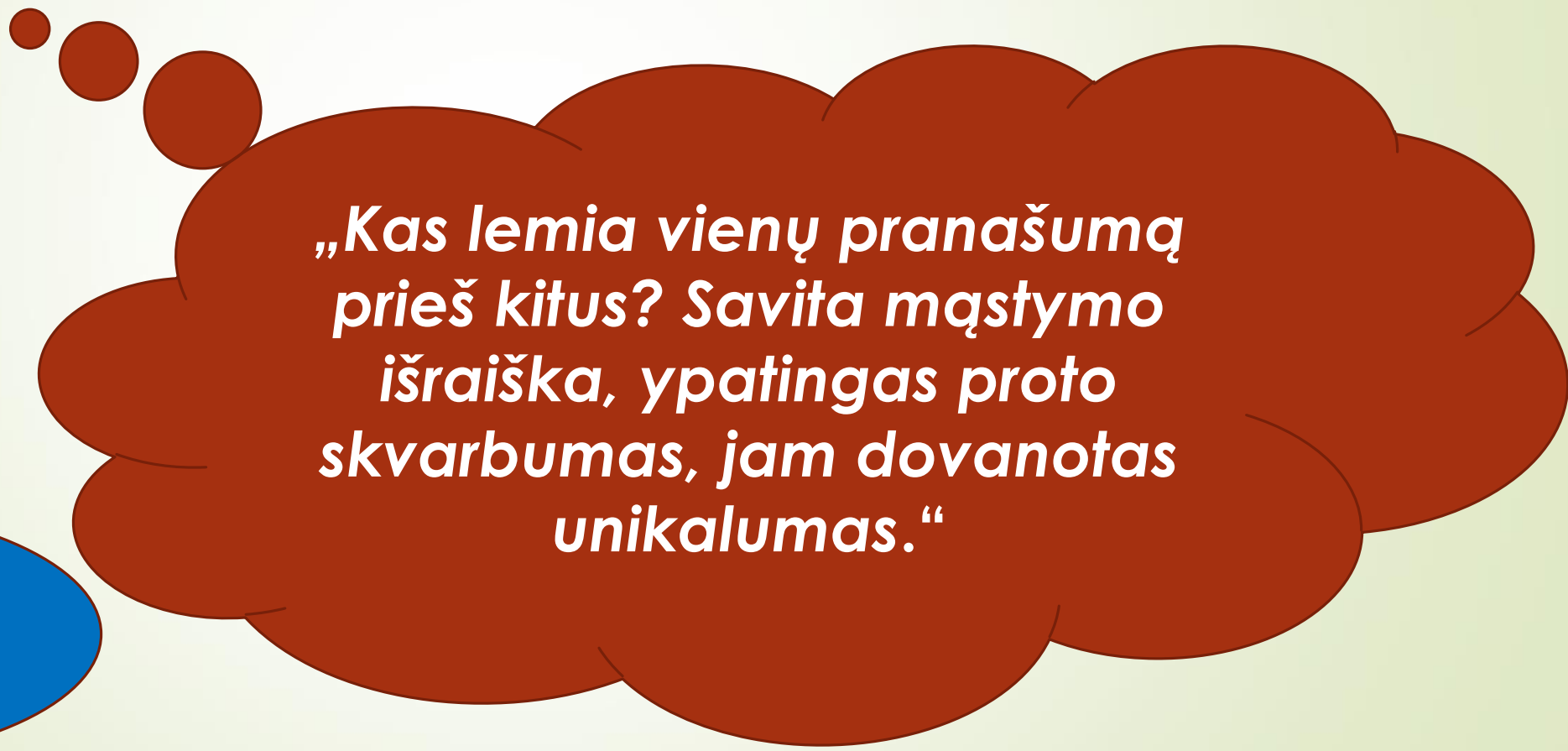
Marija Eugenija sako, jog turime priešintis
nenaudingam ir pasyviai gyvenimo būdai.
Pasak jos, tikrasis ugdymas gali apsieiti ir be
paviršinių dalykų.

**Moters ugdymas „gali
apsieiti be paviršutiniškumo.“**

Formuoti mąstymą – tai taip pat formuoti
charakterį ir įsitikinimus.

*„Kas lemia vienų pranašumą
prieš kitus? Savita mąstymo
išraiška, ypatingas proto
skvarbumas, jam dovanotas
unikalumas.“*

Įsipareigojimas

Tai pažinti taip pat reiškia pažinti gyvenimą,
pasaulį, būti pajėgiam apeiti pavojus... vertinti...
pažinti...

Pasinėrimas

*„Svarbu pažinti gyvenimą, kuriam
vaikas rengiamas. Svarbu žinoti, kas
jo laukia, ką jis veiks, kad
įvertintumėte būsimus vienų ar kitų
dalykų pavojus, kurie šią akimirką
atrodo nereikšmingi; reikia pažinti
pasaulį, net ir blogąsias jo puses... »*

Naujienų
sekimas

Kritinis
mąstymas

Kalbėdama apie proto ugdymą Marija Eugenija kalba apie jo vystymą, „padidinimą“, suderinimą ir koordinavimą...

Tarpdiscipliniškumas

„Tiek jums, tiek man, aišku, kad išvystytas mąstymas nėra įgytų žinių kiekis; vystyti protą reiškia, jei taip galima sakyti, jį padidinti ir suteikti savybę įsisavinti tiesą, kurią platesnis mokslas pateikia įvairiais aspektais. Pasakysiu labai netinkamai, bet neturiu laiko sugalvoti geriau: kas gi formuoja būdą ir augina proto galias mokymosi metu; kas gi tvirtai susieja visas įsisavintas žinias, suteikia joms tikslą, sąryšį, pagrindą? Viena vertus, filosofija, kita vertus, žvelgiant plačiau, entuziazmas.“

Marija Eugenija, Laiškas tėvui d'Alzonui, 1844 m.

Plati mintis, sankirta su skirtingais požiūriais...

Tarptautiškumas

Argumentuoti,
apginti savo
požiūrį

*„Mano protas apsnūsta,
jei visuomet bendrauju tik
savo nuomonės
žmonėmis...“*

Kritinis
mąstymas

Ējimas į plotį reiškia taip pat ir ėjimą įgylį,
gebėjimą neapsiriboti pirmaisiais įspūdžiais,
dalykų pagilinimą per kontempliaciją...

Tyla

*Seserų studijos ir ugdymo
misija remiasi
kontempliatyviu
gyvenimu...*

Malda

Peržvalga

Asumpcionistinis
ugdymas yra nukreiptas
daugiau į „protą, kad jį
lavinant jis būtų
surikščionintas, ir į valią,
siekiant, kad jį būtų
pajėgi atsižadėti ir
aukoti.“

Ugdymo nuorodos,
1998 m.

„Protas yra galia
svarstyti, spręsti, pažinti.
Tai gebėjimas suprasti,
kaip žmonės galvoja ir
kaip minčių vedami jie
priima sprendimus ir
imasi veikti.“

Ugdymo nuorodos,
1998 m.

Ačīū!